

Samrådsredogörelse

Planprogram för Marjarps logistikområde

Falköpings kommun

Hur samrådet har bedrivits

Kommunstyrelsen har vid sammanträde den 4 maj 2022, KS § 74 beslutat att genomföra samråd enligt 5 kap. § 11 Plan- och bygglagen (PBL) i rubricerat ärende.

Samrådet ägde rum mellan den 8 juni 2022 till och med den 1 juli 2022.

Planprogrammet syftar till att kartlägga förutsättningarna för och möjligheterna till en framtida expansion av Marjarps logistikområde med inriktning mot transportintensiva, platskrävande etableringar eller industrietableringar med omgivningspåverkan som inte lämpar sig på andra platser. Planprogrammet syftar också till att vara vägledande i kommande detaljplanering av området, framförallt vad gäller övergripande frågor som vägstruktur och hantering av dagvatten.

Planprogrammet syftar också till att verka som ett visionsdokument för områdets framtida utveckling och därmed kunna fungera som vägledande underlag vid översiktlig planering.

Ett meddelande om samrådet och var handlingarna fanns tillgängliga skickades till berörda. Handlingarna har under samrådstiden funnits tillgängliga på Stadshuset och på Falköpings kommuns webbsida.

Ett allmänt samrådsmöte hölls i Stadshuset, den 15 juni 2022. Inbjudan till samrådsmötet har skett genom brev till de berörda sakägarna, annonsering i Falköpings tidning och på Falköpings kommuns webbsida.

Mötet drevs av planstrateg Josef Ydeskog och kommunstyrelsens ordförande Adam Johansson. Flera närboende närvarade mötet.

Mötesdeltagarna informerades om planprogrammets syfte och fick en genomgång av ställningstaganden. En del frågor ställdes av närvarande personer. Frågorna handlade framförallt om dagvattenhantering, störande ljud och ljus samt nordlig utbredning av området.

Kommunen informerade mötesdeltagarna om att skicka in sina synpunkter skriftligt till adressen på samrådsmissiven innan samrådstiden gått ut.

Inkomna yttranden

Följande yttranden har inkommit under samrådstitiden:

Remissinstans	Ingen erinran	Synpunkter
Länsstyrelsen Västra Götaland		X
Trafikverket		X
Lantmäteriet		X
Sveriges Geotekniska institut (SGI)		X
Västtrafik		X
Miljönämnden Östra Skaraborg (MÖS)		X
Tidaholms kommun	X	
Vattenfall Eldistribution AB		X
TeliaSonera Skanova Access		X
Ellevio AB	X	
Privatperson 1		X
Falbygdens hästsportförening samt Privatperson 2-5		X
Privatperson 6 & 7		X
Privatperson 8 & 9		X
Privatperson 10 & 11		X

Sammanfattning av inkomna yttranden med kommentarer

Yttrandena sammanfattas och kommenteras med kursiv stil. Fullständiga yttranden bifogas som bilaga.

Länsstyrelsen Västra Götaland

I yttrandet har följande synpunkter angetts:

Planförslagets förenlighet med översiktsplanen

1. I Länsstyrelsens yttrande till översiktsplanen, som är en del av översiktsplanen, finns det områden inom programområdet där Länsstyrelsen inte godtagit översiktsplanen. Dessa områden befaras riskera att påtagligt skada riksintresse för kulturmiljövården. Specifikt gäller det väster om västra stambanan, området norr om kraftledningen som löper norr om dagens verksamhetsområde och i en zon med fornlämningar i öster längs riksväg 46 ner till Marjarps gård. Länsstyrelsen vidhåller tidigare yttranden gällande utvidgning av Marjarps industriområde i såväl översiktsplan som tidigare samråd om betydande miljöpåverkan för planprogrammet.

Kommentar: I Länsstyrelsens yttrande till översiktsplanen framgår att en viss utökning åt norr kan vara möjligt, förutsatt att den inte kommer för nära Friggeråker. Utifrån då kända förhållanden bedömde Länsstyrelsen att kraftledningen som då fanns norr om Marjarps logistikområde måste utgöra gräns för maximal utökning av området. Programrådets nordliga avgränsning sammanfaller i huvudsak med detta.

Länsstyrelsen anger också i yttrandet till översiktsplanen att en utökning av verksamhetsområdet på den västra sidan av järnvägen är olämpligt eftersom det står i konflikt med upplevelsen av landskapet där järnvägen utgör en tydlig gräns, före-

komsten av fornlämningar och närheten till Friggeråker kyrkmiljö. Från vilka perspektiv landskapet ska uppfattas framgår inte. Västra stambanan angränsar på den västra sidan i huvudsak till en sumpskog som planprogrammet föreslår ska bevaras. Detta innebär att ett genomförande av planprogrammets förslag framförallt innebär en visuell förändring västerifrån och norrifrån, exempelvis från väg 2841, samt att Västra stambanan från söder och väster fortsatt kommer upplevas som en tydlig gräns.

I länsstyrelsens granskningsyttrande tillhörande översiktsplanen påtalas att dialog har förts med kommunen angående forn- och kulturlämningar öster om befintliga verksamheter. Ett av dessa områden beskrivs vara skyddade i detaljplan. Detta bedöms dock inte stämma eftersom inga fornlämningar skyddats i tidigare framtagna detaljplaner. Fornlämningar har uteslutits från detaljplaneläggning med cirka 60 meter. Länsstyrelsen påtalas också att det finns fornlämningar längs riksväg 46 som medför att området är olämpligt för exploatering. Dessa är i huvudsak synliga ovan mark och sammanfaller vid vissa tillfällen med naturvärden och bör enligt programförslaget därmed i huvudsak bevaras i enlighet med länsstyrelsens granskningsyttrande till översiktsplanen.

Hälsa/Säkerhet

Buller

2. Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen konstaterat att åtgärder behövs samt att kommunen tagit ställning till att det ska finnas bullerskydd. I planprogrammet finns dock ingen diskussion om vad det är för skydd som kan behövas för att olägenheter ska undvikas. Är det bullervalvar som behövs? Var ska de placeras? Det är viktigt att planera för att det kommer att bli en ackumulerad påverkan från hela området och att bedömning och nödvändiga åtgärder i planprogrammet ska göras utifrån det. Mark bör därmed avsättas för skyddsåtgärder.

Kommentar: Inom befintligt område förekommer buller framförallt från terminallerna som uppstår när tågen som bromsar in till depån samt vid lossningen och lastningen av godset. Det är alltså i huvudsak buller som är förhållandevis momentant och inte ihållande under längre tid. Verksamhetstableringar inom det föreslagna området för planprogrammet består sannolikt av främst logistikverksamheter, depåverksamhet och eventuellt industrier. Depåverksamheten bedöms bidra med buller från tåg som bromsar in och logistikverksamheterna bedöms främst bidra med buller från godstransporter till och från verksamheterna eftersom lastning och lossning troligen sker inomhus. Industriverksamheternas buller är svårare att uppskatta och kan vara lägre ljudnivå men av en mer ihållande karaktär från exempelvis fläktaggregat men även transporter till och från industrin.

Enligt folkhälsomyndighetens skrift "Om ljud och buller" finns det två typer av bullerkällor, punkt- och linjekällor. Punktkällor är små i jämförelse med avståndet medan linjekällor är något som rör sig längs en rät linje. Om avståndet till en punktkälla fördubblas minskar ljudnivån generellt med 6 dB och vid en linjekälla med generellt 3 dB. Buller från planprogrammet bedöms bestå av linjekällor vid terminaler och gator samt punktkällor vid industrietableringar.

Bulleravskärmade åtgärder så som bullerskärmar eller vallar blir som mest effektiva om de är placerade nära källan alternativt nära den plats som önskas skyddas. Åtgärdens längd och höjd beror på bullerkällans placering. En bullervall som placeras mellan källan och skyddsobjektet är därför inte effektivt enligt skriften "Skapa goda ljudmiljöer" framtagen av Sveriges Kommuner och Landsting.

Enligt miljöbalken är verksamhetsutövaren ansvarig för de störningar som kan uppstå från bland annat buller samt för att genomföra de undersökningar av verksamheten som krävs för tillsynen, exempelvis mätningar av buller. Därefter är det antingen den kommunala tillsynsmyndigheten eller länsstyrelsen som ansvarar för den operativa tillsynen enligt miljöbalken.

En bullerutredning har tagits fram vad gäller tågrörelser inom området, verksamhetsbuller och godstrafik på gator inom programområdet. Det framgår av utredningen att riktvärden för ekvivalenta och maximala ljudnivåer riskerar att överskridas vid vissa närliggande bostäder norr, väster och sydväst om programområdet. Vid detaljplaneläggning av inom programområdet kan det komma att krävas detaljerad studie av bullerpåverkan för att avgöra ifall åtgärd krävs, var den ska placeras och med vilken höjd.

Planprogrammets ställningstagande gällande buller ändras till att bullerskyddande åtgärder ska säkerställas i detaljplan antingen genom reglering av byggnader inom kvartersmark eller uppförande av skydd inom allmän plats. Typ av bullerskydd och exakt placering kommer undersökas och säkerställas i efterkommande detaljplanläggning.

Planprogrammet kompletteras med beskrivning av ett nuläggsscenario vad gäller buller samt åtgärder som kan genomföras för att säkerställa att riktvärden inte överskrids vid närliggande bostäder.

Lukt/Luftföroreningar

3. Det saknas angivelse om avstånd angående lukt och luftföroreningar i området. Vad är det för verksamheter som åsytas? Vilken typ av luftutsläpp genereras? Det är få uppgifter i handlingarna att ta ställning till. Det är möjligt att kommunen inte vet, men då behöver kommunen i planprogrammet reglera vilken typ av verksamhet de inte vill ha. Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS) ger inte tillstånd enligt miljöbalken, beroende på verksamhet är det miljöprövningsdelegationen (MPD) eller Mark- och miljödomstolen. Anmälningspliktiga verksamheter hanteras av MÖS.

Det finns dock många verksamheter – såsom logistikverksamhet som vare sig är anmälnings- eller prövningspliktig, men som ändå kan innebära stora störningar för närboende. Miljökonsekvensbeskrivningen bör åtminstone kompletteras med en vindros som beskriver utbredningen av möjlig påverkan för boende utifrån ett scenario med trolig verksamhet på platsen. Det konstateras bara att påverkan från programmet varierar beroende på vilka verksamheter som etableras och att MÖS ska pröva miljöpåverkan (vilket inte är korrekt). Återigen är det viktigt att i planprogrammet ta ett helhetsgrepp över vilken etablering som är lämplig. Det är skillnad på att individuellt pröva en verksamhet och fem verksamheters sammanlagda störning på omgivningen. Den sammanlagda störningen prövas inte i ett senare skede.

Kommunen anger att syftet med planprogrammet är att kartlägga förutsättningarna för och möjligheterna till en framtida expansion av Marjarps industriområde med inriktning mot transportintensiva, platskrävande etableringar eller industrietableringar med omgivningspåverkan som inte lämpar sig på andra platser. Om det är kommunens intention hade det varit önskvärt att ha en mer utförlig beskrivning av vilka verksamheter som kan vara acceptabla och vilka som inte är det.

Kommentar: Planprogrammets syfte och inriktning har reviderats så att fokus är logistik- och depåverksamhet. Därmed har andra sorters industrier exkluderats.

Det framgår av planprogrammet med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning att den förhärskande vindriktningen är sydlig och västlig samt att det innebär att eventuella luftföroreningar och lukt blåser mot nordost. Eftersom industrier med omgivningspåverkan endast föreslås tillåtas öster om Virkesvägen kommer utsläpp i huvudsak inte blåsa i riktning mot närmaste bostäderna i norr. Planprogrammet och miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med illustration med vindros som visar de huvudsakliga vindriktningarna för området.

Riksintresse - Kulturmiljö

4. Planprogrammet och planerad industriutbyggnad innebär en direkt skada på riksintresset då fornlämningsmiljöer och gravanläggningar kommer att förstöras. En utbyggnad av industriområdet skulle betyda stor negativ påverkan på fornlämningslandskapet. Läsbarheten i landskapet försvinner, där fornlämningar ingår i ett stort, rikt kulturlandskap som riskerar att förstöras för alltid. Värdefull kunskap går förlorad och ett rikt kulturarv försvinner. Eftersom fornlämningsbilden är starkt knuten till riksintresseområdets uttryck i landskapet innebär fortsatt planering enligt planprogrammets utbredning att programmet och kommande detaljplaner kan komma att bli omöjliga att genomföra.

Fornlämningarna i området har ett mycket högt kulturhistoriskt värde, och eventuella kommande ansökningar om tillstånd till ingrepp i fornlämning kan komma att avslås. Fornlämningar undersöks och tas bort endast om de medför hinder eller olägenhet som inte står i rimligt förhållande till fornlämningens betydelse. I detta fall bedömer Länsstyrelsen att kommunen inte påtalar några rimliga skäl till att ingrepp skulle beviljas inom fornlämningarna och fornlämningsområdena.

Länsstyrelsen noterar att planprogrammets föreslagna planområde med tillhörande grovt skissade markanvändning omfattar ett större område (norrut i östvästlig riktning, samt vid Marjarps gårdstomt) än översiktsplanens föreslagna markanvändning. Väsentliga delar av översiktsplanens markanvändningsområde för framtida verksamhetsområde överlappar områden som är mycket känsliga ur kulturmiljösynpunkt (enligt kommunens eget utredningsunderlag), ur ÖP 2017:

”Området öster om befintligt logistikcenter anges i den kulturhistoriska utredningen som i huvudsak känsligt för exploatering. Området kring Marjarps gård anges som mycket känsligt för exploatering eftersom det ingår i ett större område med fornlämningar. Avstånd bör hållas till fornlämningar samt gårdsbildningen. Området kring Stora Bäckebo, norr om befintligt logistik center anges till största del som mycket känsligt för exploatering men den sydöstra delen av området anges som känsligt. Stora delar av området tillhör både en kulturhistorisk helhetsmiljö och område med fornlämningar. Fornlämningar bör så långt möjligt bevaras i öppen omgivning, alternativt ingå i den nya utformningen. Siktlinjer mot Stora Bäckebo och ängsmarken bör ingå i utformningen av området. Norr om området, bredvid en bäck som rinner från logistikområdet, finns ett natur 2000-område. Området ska inte behöva påverkas negativt av en utveckling av logistikområdet men bör beaktas vid en framtida expansion.”

Därtill så föreslår planprogrammet, med hänvisning till översiktsplanen, verksamhetsutvidgning i områden där Länsstyrelsen framför följande erinran i sitt granskningsyttrande;

”Att utöka verksamhetsområdet på västra sidan av järnvägen är olämpligt. Det står i konflikt med upplevelsen av landskapet, där järnvägen utgör en tydlig gräns, förekomsten av fornlämningar och närheten till Friggeråkers kyrkomiljö.

Öster om befintligt verksamhetsområde har en dialog förts med kommunen om att undanta områden med forn- och kulturlämningar. Ett av dessa är skyddade i detaljplan för Marjarp, vilket var viktigt för att detaljplanen skulle bedömas som lämplig. Längs väg 46 finns, inom föreslagen utvidgning, ytterligare fornlämningar, vilka i tidigt planskede för Marjarps industriområde, uteslutits på grund av konflikt med kulturmiljön. I zonen längs väg 46, från kraftledningen till Marjarps gård, där dessa fornlämningar finns, är det olämpligt med en utbyggnad av verksamhetsområdet”.

Länsstyrelsen anser att befintliga detaljplaner tillsammans med översiktsplanens markanvändning och Länsstyrelsens granskningsyttrande skapar tydliga ramar kring en lämplig, hållbar möjlig exploatering i Marjarp. Dessa förutsättningar tillsammans med kommunens egen kulturmiljöutredning (i ÖP:n) ger vid handen den utveckling som är möjlig sett till tillgodoseende av riksintresseanspråket för kulturmiljövården, samt med beaktande av lagskyddade fornlämningar.

Planprogrammets schematiska markanvändningsförslag med tillhörande beskrivningar och ställningstaganden visar på en inkongruens med ÖP och de förutsättningar/ramar som nämns här ovan. Markanvändningen speglar inte heller beskrivningens intentioner för hänsynsmått ur kulturmiljösynvinkel.

Påverkan på riksintresset motiveras genom en avvägning mot potentiellt minskade koldioxidutsläpp, vilket inte är möjligt att göra. Avvägning kan endast göras mot andra riksintressen. Konsekvensbedömningen hävdar vidare att fornlämningar (synliga ovan mark) skulle få ett bättre bevarande genom att kringbyggas – ett resonemang som kan ifrågasättas.

Planprogrammet för resonemang om att ändrad marknivå tillsammans med reglerad byggnadshöjd ska vara ett sätt att tillgodose riksintressets närliggande uttryck (bl.a. Friggeråker/Stora Bäckabo). I sammanhanget nämns möjlighet till utblickar mot nämnda platser. Eftersom programområdet är att betrakta som ett randområde för stadens påtagliga påverkan på sitt omland anser Länsstyrelsen att den medvetna nedtrappning som krävs för att tillgodose riksintresset saknas i planförslaget.

Sammantaget anser Länsstyrelsen att planprogrammet innebär påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården, samt att den för riksintresset viktiga fornlämningsbilden (inte enkom enskilda fornlämningar) inte kommer att möjliggöra tänkt exploateringsgrad.

Länsstyrelsen vill även nämna att vi noterar att kommunen återkommande undviker att hantera den ömsesidiga hänsynshantering som krävs mellan känsliga och mindre känsliga utredningsområden. Påverkan och hänsyns-

mått behöver hanteras åt båda hållen – inte bara inifrån ett känsligt område, utan även från dess berörda omland.

Kommentar: Länsstyrelsen bedömer att ett genomförande av programförslaget innebär att fornlämningsmiljöer och gravanläggningar kommer förstöras och att värdefull kunskap kommer gå förlorad i den processen. Det framgår av planprogrammet i kapitel 3.6 att ovan jord synliga fornlämningar bör bevaras samt att fornlämningar inom allmän plats kommer bevaras. Enligt genomförda arkeologiska utredningar finns det redan flertalet fornlämningar som antingen är förstörda eller borttagna. De fornlämningar som inte skyddas i planprogrammet innehåller fortfarande skydd enligt kulturmiljölagen och måste därför slutundersökas och dokumenteras innan de eventuellt kan tas bort. Detta innebär att kunskapen kring dessa fornlämningar inte bör förloras i processen.

Fornlämningarnas koppling till läsbarheten i landskapet och riksintresset torde endast vara kopplat till de ovan jord synliga fornlämningarna. Fornlämningar som inte är synliga ovan jord kan enbart påverka förståelsen av landskapet för den som vet att de finns där, alltså inte gemene man som observerar landskapet från exempelvis närliggande vägar.

Länsstyrelsen påtalar i samrådsyttrandet att det är fornlämningarnas sammanhang och gemensamma värde som omfattas i riksintresset. Av de 30 fornlämningar som identifierats inom och i närheten av programområdet är 6 stycken antingen förstörda eller borttagna. Av resterande 24 fornlämningar bedöms minst 13 vara synliga ovan mark. Planprogrammets ställningstagande angående bevarande av fornlämningar som är synliga ovan mark innebär alltså att drygt hälften av kvarvarande fornlämningar kommer bevaras. Det ska dock tilläggas att flera av dessa fornlämningar är skadade som följd av brukningen av marken.

En avvägning vid ansökan om slutundersökning bör göras mot tillgodoseende av riksintresse för kommunikationer Falköpings kombiterminaler och depåer. Området har unika förutsättningarna med Västra stambanan, ny överlämningsbangård och koppling till Jönköpingsbanan. På grund av dessa förutsättningar bedöms spårbunden logistikverksamhet i den omfattning som finns och kan möjliggöras genom expansion i närheten av terminalerna inte vara möjlig på annan plats i Skaraborg. I avvägningen mellan dessa motstående riksintressen inom programområdet bedöms att företräde ska ges till riksintresset för kommunikationer, i enlighet med 3 kapitlet 10 § miljöbalken. Denna bedömning baseras på tidigare beskrivna unika förutsättningar för logistiska verksamheter som finns på platsen. Trafikverkets positiva inställning till planprogrammet styrker denna bedömning.

Programmet revideras så att det framgår tydligt att riksintresse för kommunikationer Falköpings kombiterminaler och depåer bedöms väga tyngre än riksintresse för kulturmiljövården inom programområdet. De minskade utsläpp av växthusgaserna som utvecklingen bedöms innebära och dess bidrag till att uppfylla Sveriges miljömål och de globala hållbarhetsmålen bör också beaktas. Det gäller framförallt miljömålet begränsad klimatpåverkan och det globala målet att bekämpa klimatförändringarna men även hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Planprogrammet förtydligas med en beskrivning av att påverkan på kulturmiljön oberoende av riksintresset bör vägas mot minskade koldioxidutsläpp som bidrar till uppfyllande av de nationella miljömålen och de globala hållbarhetsmålen.

De delar av programområdet där Länsstyrelsen inte godtagit översiktsplanen beskrivs under kapitel 2.1 i planprogrammet. Det är oklart från vilket perspektiv som åsytas angående upplevelse av landskapet i granskningsyttrande. Eftersom järnvägen främst kan upplevas som en gräns ifrån öster om programområdet är det

alltså främst resande på riksväg 46 som uppfattar järnvägen som gräns. Det skogsområde som finns inom programområdets västra del bedöms utgöra en barriär som medför att Västra stambanan fortsatt till stor del kommer uppfattas som en tydlig gräns. Det skogsområdet föreslås bevaras på grund av dess naturvärden men även eftersom det blir en visuell barriär för en utveckling väster om västra stambanan.

Programförslaget bedöms vara ett förtydligande av översiktsplanens föreslagna markanvändning där gränser inte ska tolkas med den noggrannhet som framstår på grund av dess digitala format. En kongruens mellan programförslaget och översiktsplanen bedöms därmed inte finnas. De ställningstaganden som föreslagits för att minimera påverkan på riksintresset för kulturmiljövården och säkerställa icke påtaglig påverkan har bedömts vara tillräckliga.

Planprogrammets resonemang kring att ställningstaganden angående fornlämningar bidrar till bättre bevarande än fortsatt brukande av marken bygger på det faktum att flertalet av fornlämningarna i området enligt undersökningar och beskrivningar har överodlats, skadats och riskerar att försvinna helt.

Planprogrammet föreslår inte, som beskrivs i länsstyrelsens yttrande, ändrad marknivå tillsammans med reglerad byggnadshöjd. Planprogrammet föreslår att höjden på byggnader bör regleras enligt nollplan. Det innebär att byggnader oavsett markens höjd inte får uppföras högre än en viss punkt över nollplanet. Detta föreslås för att minska påverkan på stads- och landskapsbilden. Planprogrammet kompletteras med tydligare förklaring av föreslagen reglering och dess innebörd. Därutöver föreslås att byggnaders höjd inom kvartersmark i programområdets norra del bör regleras lägre än omgivande kvartersmark samt att byggnader bör placeras så långt söderut som möjligt. Dessa ställningstaganden medför sammantaget att höjden på byggnader blir lägre i norr samt att byggnaderna placeras så långt söderut som möjligt. Dessutom bör siktlinjer, träridåer och delar av en brukningsväg bevaras. Sammantaget bedöms det innebära att även om byggnation möjliggörs kommer viss läsbarhet av landskapet och historien att kvarstå.

Råd enligt PBL och MB

Farligt gods

5. Kommunen anger i planprogrammet att inom 40 meter från farligt godsleder gäller generellt att byggnader ska uppföras med brandsäkert material, att utrymningsvägar leds bort från leden samt att utomhusytor inte uppmuntrar till stadigvarande vistelse, men att detta avstånd dock kan variera beroende på omgivningens beskaffenhet. Länsstyrelsen vill dock trycka på att den så kallade rimlighetsprincipen bör tillämpas vid riskvärderingen, vilket innebär att risker som med tekniskt och ekonomiskt rimliga medel kan elimineras eller reduceras alltid skall åtgärdas (oavsett risknivå). Detta skulle kunna innebära att mindre kostsamma åtgärder som utrymningsmöjlighet bort från leden och ventilationsåtgärder krävs inte bara nära leden, utan även på större avstånd.

Kommentar: Risker kopplade till transport av farligt gods kommer utredas under framtagande av detaljplaner och lämpliga bestämmelser av skydd kommer föreslås i enlighet med utredningarnas resultat.

Släckvatten

6. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen övergripande belyser släckvattenfrågan i planprogrammet och/eller uppsamlingsplatser för släckvatten eftersom stora mängder släckvatten kan produceras vid brand i industri. Dessa uppsamlingsplatser kan vara utrymmeskrävande och det kan finnas

fördelar med att redan på programnivå beskriva vikten av att detta beaktas på strategisk nivå i kommande detaljplaner.

Kommentar: Planprogrammet kompletteras med ställningstagande och beskrivning av hantering av släckvatten efter släckningsarbete.

Natura-2000

7. Länsstyrelsen anser att det är för tidigt i processen att avgöra ifall Natura-2000 området kommer påverkas negativt, utan det får följas upp i kommande planläggning. Kommunens inriktning att leda vattnet i dike förbi Natura 2000-området så att det inte påverkas är positivt. Frågan är om allt dagvatten på den östra sidan kommer att kunna ledas i diket. Kommer inget nå Natura 2000-området på ett sätt som det inte gör idag? Kommer diket i nuvarande form kunna hantera de flöden som blir med kraftigt ökad hårdgjord yta och tillkomst av dagvatten? Går det säkerställa att allt dagvatten hamnar i det diket och inte någon annanstans också och därmed påverkar Natura 2000-området? Detta är exempel på frågor som kommer att få utredas i kommande detaljplaner.

Kommentar: Ett av planprogrammets syften är att vara vägledande vid detaljplanläggning inom programområdet. Därmed är det viktigt att i planprogrammet ange ställningstaganden som bland annat säkerställer att Natura-2000 området inte påverkas negativt vid detaljplanering. Kommunen instämmer i Länsstyrelsens bedömning om att mer detaljerade lösningar kommer krävas vid detaljplanering. Det är också först vid detaljplanläggning som det kan regleras och på så sätt säkerställas. Krävs det utredningar för att säkerställa detta ska de genomföras under arbetet med detaljplanerna.

Vatten

8. Inom planprogrammets område finns det två till tre markavvattningsföretag. I det kommande detaljplanearbetet behöver samråd hållas med det markavvattningsföretag som berörs av den specifika detaljplanen och en redogörelse över hur ansvar ser ut inom markavvattningsföretaget före respektive efter genomförd detaljplan behöver också redogöras för.

Kommentar: De markavvattningsföretag som finns inom programområdet kommer hanteras under den fortsatta planeringsprocessen för området.

Trafik

9. Länsstyrelsen hänvisar vidare till Trafikverkets yttrande i sin helhet (datum 2022-06-30).

Kommentar: Länsstyrelsen hänvisar till Trafikverkets yttrande i sin helhet om det framgår att Trafikverket anser att det är positivt med kommunens utvecklingsplaner för området. Se kommentar till Trafikverkets yttrande.

Geoteknik

10. Om en första bedömning av markens lämplighet inte klart och entydigt utesluter geotekniska risker ska en detaljerad stabilitetsutredning genomföras. Stabilitetsförhållandena ska klarläggas med lägst detaljerad utredningsnivå enligt IEG Rapport 4:2010 alternativt IEG Rapport 6:2008. Vidare ska alla tillkommande laster (byggnader, uppfyllnader, trafiklast, avschaktningar med mera), som planen medger kontrolleras i den geotekniska utredningen. Observera att även stabilitetspåverkan från skyddsåtgärder så som vallar, dagvattendammar, diken med mera behöver ingå i utredningen.

Länsstyrelsen instämmer med SGI att den genomförda utredningen är mycket översiktlig och enbart genomförts på delar av planområdet. SGI delar dock kommunens bedömning om att inga kända geotekniska risker föreligger. Planbeskrivningen bör dock kompletteras med kommunens bedömning av om angränsande områden kan komma att påverka eller påverkas av planens genomförande. Vidare rekommenderar SGI att det av programmet framgår att det i kommande detaljplaner ska göras en ny bedömning utifrån planerad markanvändning. Notera att planerade anläggningar som exempelvis slänter, terrassering samt skydd mot översvämningar kan innebära att de geotekniska riskfrågorna behöver utredas ytterligare i kommande detaljplaner.

Kommentar: Geotekniska utredningar genomförs i samband med detaljplaneläggning om det bedöms krävas antingen på grund av platsens förutsättningar eller planens förslag. Programbeskrivningen kompletteras med en bedömning av om angränsande områden kan komma att påverka eller påverkas av ett genomförande av planprogrammet.

Barnperspektivet

11. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Kommunerna har genom sitt planmonopol ett särskilt ansvar att integrera barnkonventionen i sin planering. I programförslaget framgår inte om en prövning av barnets bästa har genomförts och om barn har varit delaktiga i processen. Länsstyrelsen rekommenderar därför kommunen att göra en bedömning om hur barn påverkas av planförslaget. Kommunen bör ta ställning till planförslaget positiva eller negativa påverkan på barns miljö, hälsa, trafiksäkerhet, trygghet och tillgänglighet inom och i angränsning till planområdet. I de kommande planhandlingarna bör det framgå vilken hänsyn kommunen har tagit till barnen i planeringen.

Kommentar: Planprogrammet omfattar framförallt åkermark och skogsmark samt syftar till att möjliggöra en utökning av ett verksamhetsområde. Bedömningen har varit att barn inte använder området i nämnvärd utsträckning idag eller kommer använda området i framtiden. Utifrån den premissen bedöms inte planförslaget innebära positiv eller negativ påverkan på barns miljö, hälsa, trafiksäkerhet, trygghet eller tillgänglighet inom och i angränsning till programområdet. Planprogrammet kompletteras med en bedömning av programförslaget påverkan på barn samt bedömning utifrån barnkonventionen.

Koppling till miljömålen

12. Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken. En översiktlig redovisning av miljömål på olika nivåer, det nuvarande miljötilståndet och planinnehållets förhållande till detta behöver beskrivas i fortsatt planarbete för att göra det möjligt att bedöma föreslagna åtgärder från miljösynpunkt.

Kommentar: En beskrivning av berörda miljömål och en bedömning utifrån nollalternativ och programförslaget finns i den till planprogrammet tillhörande miljökonsekvensbeskrivningen. I kommande detaljplaneläggning av området bedöms deras förhållande till miljömålen vara beskrivet i detta skede, förutsatt att planerna förhåller sig till planprogrammet

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Ianspråktagande av jordbruksmark

13. Planprogrammet omfattar ungefär 78,5 ha jordbruksmark, som Falköpings kommun bedömer som brukningsvärd. Falköpings kommun bedömer även att den planerade exploateringen är ett väsentligt samhällsintresse. Falköpings kommun har konstaterat att det planerade området är den bästa platsen, dock utan att jämföra med några andra konkreta lokaliseringar.

Länsstyrelsen anser att en utredning enligt 3 kap. 4 § miljöbalken kräver att det redovisas alternativa områden för att visa på att det inte finns tillfredsställande markområden som kan användas i stället för brukningsvärd jordbruksmark. Endast en motivering att det saknas alternativ utan att visa på underliggande utredning, kommer troligen inte anses som tillräcklig lokaliseringsutredning i kommande detaljplaner, om dessa överklagas utifrån ianspråktagandet av jordbruksmarken. Det är med fördel som kommunen utreder lokaliseringar redan i planprogrammet, då det kan vara svårt att visa realistiska lokaliseringsutredningar i detaljplaneskedet.

I regeringens proposition 1985/86:3 framgår att i de fall en kommun känner sig tvingad att ta jordbruksmark i anspråk för utbyggnadsändamål, så kommer kommunen redovisa de alternativa utbyggnadsområdena som har studerats och även belysa konsekvenserna från allmän synpunkt av de olika alternativen. Om exploateringen berör större sammanhängande jordbruksbygder och jordbruksmark av hög kvalitet, kan det vara nödvändigt att också redovisa möjligheterna till alternativ lokalisering till annan del av den berörda kommunen eller regionen.

Enligt Falköpings översiktsplan 2017-2030 har kommunen mycket jordbruksmark med relativt god produktivitet. Jordbruksmarken har betydelse på både lokal och nationell nivå eftersom den har värden för såväl livsmedelsförsörjning som för ekosystemtjänster.

Med tanke på planprogrammets omfattning, med ett ianspråktagande av stora arealer sammanhängande jordbruksmark, bör kommunen inte ha en allt för snäv avgränsning i sin lokaliseringsutredning. Kommunen bör föra ett resonemang kring planens placering i kommunen men även i regionen. Finns det andra områden med samma förutsättningar i angränsande kommuner som inte tar jordbruksmark i anspråk bör även dessa tas i beaktande. Även om det är ovanligt för en kommun att utreda områden utanför kommungräns finns det fall när så varit nödvändigt, se dom från MÖD. p-14634-20-dom-2022-01-27.pdf (domstol.se)

Länsstyrelsen ställer sig även frågande till bedömningen av Nollalternativets påverkan av fornlämningar ” Alternativet innebär att marken fortsatt brukas vilket bedöms kunna innebära viss negativ påverkan på fornlämningarna över längre tidsperspektiv. Sådan påverkan kan bestå av att lämningarna täcks av sten, odlas över, växer över eller förstörelse till följd av brukningen. Exempel på sådan påverkan finns på fornlämningar inom området idag”.

Kommentar: I översiktsplanens beskrivning av utvecklingsstrategi för bebyggelse och i den tillhörande miljökonsekvensbeskrivningen framgår att förtätning ska förespråkas framför ianspråktagande av oexploaterad mark. Det framgår också att om inte förtätning är möjlig bedöms endast jordbruksmark vara tillgänglig eftersom Mösseberg omfattas av andra viktiga allmänna intressen. Förlusten av

jordbruksmark bedöms därutöver stå i relation till behovet av mark för Falköpings expansion.

Eftersom planläggning är en kommunal angelägenhet är möjligheten att påverka planläggningen utanför kommungränsen begränsad eller obefintlig. Därmed blir en bedömning av ifall det finns förutsättningar för föreslagen utveckling i angränsande kommuner utan ianspråktagande av jordbruksmark ett fruktlöst åtagande. Det kan dock förtydligas att det inte finns sådana områden med jämförbara förhållanden i angränsande eller närliggande kommuner. Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med jämförelse av lokalisering av programförslaget i omkringliggande kommuner.

I en oberoende utredning genomförd av Handelshögskolan i Göteborg med finansiering från Vinnova, Västra Götalandsregionen, Banverket och Trafikverket framgår utifrån ett företagsekonomiskt perspektiv att Falköpings är det bästa lokaliseringsalternativet för dryport. Det stärker kommunens bedömning angående att de specifika och unika förhållanden som Marjarps logistikområde innehar inte kan återfinnas eller återskapas på andra platser i angränsande eller närliggande kommuner utan ianspråktagande av jordbruksmark. Planprogrammet kompletteras med beskrivning av utredningens slutsats.

Artskydd

14. Kommunen har bland annat föreslagit fördröjningsområden i naturområden, bland annat i buskmushabitaten. Länsstyrelsen ställer sig frågan hur planprogrammet samt kommande detaljplaner kommer att påverka buskmusen som finns i området. Buskmus kommer bli helt isolerad med industrimark runt om enligt programförslaget. Länsstyrelsen efterfrågar om det finns spridningsvägar för buskmusen då dess livsmiljö blir omringad av industrimark. Kommunen uppger att en sammanhängande struktur mellan grönområden bör eftersträvas vid detaljplaneläggning.

Länsstyrelsen vill även upplysa kommunen att det kommer krävas grod- och kräldjursinventeringar inför kommande planläggning.

Kommentar: Buskmusen inventerades i samband med Trafikverkets projekt för att iordningställa förbigångsspår längs Västra stambanan i angränsning till programområdet och befintlig verksamhet inom Marjarps logistikområde. Inventeringen visade att buskmusen bland annat trivs i diken där det tillåts växa medelhög vegetation. Det kommer fortsatt att finnas diken som kan fungera som spridningskorridor för buskmusen. Planprogrammet innehåller ställningstagande om att en sammanhängande struktur mellan grönområden bör eftersträvas vid detaljplanering samt att ekosystemtjänster och grönytefaktor ska beaktas och beräknas. Därmed bedöms länsstyrelsens antagande om att buskmusen vid ett genomförande av planprogrammet blir instängd vara felaktig.

Biotopskydd

15. Föreslagen kompensation för de biotopskyddade objekten följer det Länsstyrelsen vanligtvis kräver, att biotopen flyttas/uppføres på en plats i närheten där den fortsatt kommer omfattas av det generella biotopskyddet.

Det är viktigt att kommunen inte flyttar alla de biotopskyddade objekten till ett och samma naturområde utan att det sprids ut där de lämpar sig bäst att flyttas till. Flytt och uppbyggnad av hela biotopen på ny plats ska prioriteras före restaureringsåtgärder och dylikt på redan befintliga biotoper.

Kommunen uppger bland annat längden stenmur som ska restaureras bör vara minst dubbel så lång som längden stenmur som försvinner. Detta beror helt på hur stort behov en stenmur är av restaurering. Länsstyrelsen vill upplysa om att en ny stenmur ska i första hand byggas upp om man väljer att ta bort den.

Vad gäller kompensation för igenläggande av öppet dike brukar Länsstyrelsen normalt kräva 1 meter öppet dike ska kompenseras med 1 m² våtmarksyta.

Kommunen påtalar i handlingarna att en fortsatt brukning av marken (nollalternativet) inte skulle ha några positiva konsekvenser för till exempel biotopskyddsobjekten. Detta resonemang håller Länsstyrelsen inte med om. Om marken inte brukas runt åkerholmar, stenmurar, odlingsrösen, öppna diken etcetera kommer detta resultera i att marken på sikt kommer växa igen runtomkring. På så vis missgynnas biotoperna då de inte längre kommer vara solbelysta och att de så småningom kommer att försvinna i det igenväxta landskapet. Att programförslaget inte skulle ha några nämnvärda konsekvenser på biotopskyddsobjekten i området håller Länsstyrelsen inte heller helt med om. Det tar tid innan en biotop som flyttas får de värden den har ursprungligen. Det blir också mindre yta med biotopskyddade objekt med ledlinjer och biotoper som kompakteras.

Kommentar: Resonemanget om konsekvenserna av ett nollalternativ som återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen utgår från att biotoperna skyddas eftersom de återfinns i och omgivs av en monokultur. Biotoperna skyddas eftersom de har blivit färre på grund av att jordbruket har industrialiserats och brukningen av åkrarna generaliserats. Hade biotoperna varit vanligare skulle de inte varit nödvändigt att skydda dem. Fortsatt brukande av marken kan kräva ytterligare generalisering och borttagande av biotoperna samtidigt som motsatsen förvisso skulle kunna innebära att exempelvis stenmurar inte längre blir solbelysta men även att området med stenmurar blir ett naturområde som kan gynna andra arter.

Masshantering

16. Länsstyrelsen vill upplysa om man inte har avsättning av massor för anläggningsändamål är det fråga om ett mellanlager eller en deponi vilket är anmälningspliktigt eller prövningspliktigt enligt miljöbalken.

Kommentar: De massor som beskrivs i planprogrammet är sådana massor som uppstår vid anläggande av exempelvis gator och hanteras därigenom inom projektet. Masshantering i samband med genomförande av kommande detaljplaner kommer följa gällande lagar och regler. Dialog kommer föras med tillsynsmyndighet vid behov.

Enskilda brunnar

17. Länsstyrelsen har i ett tidigare skede efterfrågat om det finns en eventuell påverkan på enskilda brunnar i närheten. Detta framgår och beskrivs inte i tillhörande MKB.

Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med redogörelse för förekomsten av enskilda brunnar och eventuell påverkan på dem.

Undersökningssamråd

18. Kommunen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningens slutsats är att planprogrammet inte bedöms innebära en betydande miljöpåverkan. Det innebär dock en viss negativ påverkan på miljön lokalt men reduktion av

koldioxid och nytta för näringslivet är positiva aspekter på regional och nationell nivå. De positiva effekterna av planprogrammet bedöms överväga de negativa. Länsstyrelsen delar inte bedömningen om att det inte kan innebära en betydande miljöpåverkan utan vidhåller sitt beslut att programmet antas medföra en betydande miljöpåverkan på miljö. Länsstyrelsen hänvisar till tidigare yttrande i undersökningssamrådet (daterat 2021-01-20).

Kommentar: Utifrån befintliga och kompletterande ställningstagande som föreslås till planprogrammet bedöms det inte innebära en betydande miljöpåverkan. Bedömningen baseras på ytterligare ställningstaganden som minskar påverkan på riksintresse för kulturmiljövården, främst i den norra delen av programområdet, men även förtydliganden att riksintresse för kommunikationer Falköpings kombiterminaler och depåer bedöms vara viktigare än riksintresset för kulturmiljövården inom planprogramområdet. Ytterligare ställningstaganden som minskar bullerpåverkan bedöms också bidra till att undvika betydande miljöpåverkan.

Trafikverket

I yttrandet har följande angetts:

1. Trafikverket anser att det är positivt med kommunens utvecklingsplaner för terminal- och depåområden och har startat en riksintresseprecisering för att fastställa funktioner och markområden som krävs för att riksintresset för kombiterminalen inte ska påverkas negativt och samtidigt kunna utvecklas. Planprogrammet är ett bra underlag i preciseringen och Trafikverket kan i nuläget inte se att intentionerna i programmet påverkar riksintresset på ett negativt sätt. Riksintressepreciseringen ska vara klar om cirka 1 år och kan då vara ett bra planeringsunderlag inför detaljplanarbetet inom området.

Kommentar: Preciseringen av riksintresset bedöms vara ett värdefullt planeringsunderlag vid detaljplaneläggning som underlättar arbetet med avvägningen mellan olika riksintressen.

2. Trafikverket instämmer i de bedömningar som gjorts i trafikutredningen gällande befintliga anslutningar och korsningar som berör området. Redan tidigt gjordes studier som visade att genomförd utformning i korsningen väg 46/184 var ett första steg för att öka tillgängligheten för tunga transporter. På sikt, med förväntad ökning av transporter krävs antagligen alternativa lösningar. Detta kräver fortsatt dialog mellan Trafikverket och kommunen där åtgärder som ny anslutning till väg 46, planläggning öster om väg 46 m.m. utreds vidare. I ett första skede bör anslutning för räddningstjänsten utredas. Även ny anslutning till väg 2841 kräver fortsatt dialog inför detaljplaneskedet.

Kommentar: Anslutning till väg 46 för räddningstjänsten kommer hanteras tydligare vid detaljplaneläggning.

3. Inför detaljplaneskedet bör dagvattenutredning tas fram med förutsättningen att inget vatten från området tillförs Trafikverkets diken.

Kommentar: Dagvatten kommer hanteras i varje detaljplan men den övergripande strukturen och nödvändiga ställningstaganden krävs i planprogrammet för att säkerställa god hantering i detaljplanerna.

4. Planprogrammet beskriver i text möjlig framtida gång- och cykelbana genom området och norrut. Förslagsvis kan den illustreras på karta för ökad förståelse av hur föreslagen sträckning är tänkt.

Kommentar: Planprogrammet kompletteras med en illustration som visar möjlig framtida gång- och cykelbana genom området.

5. Ett verksamhetsområde av Marjarps storlek och tänkt användning genererar mycket tung trafik som har behov av uppställningsplatser. Det kan vara lämpligt att utreda vidare om området ska kunna erbjuda detta. Risken finns annars att fordon parkerar på mindre lämpliga platser.

Kommentar: Det bedöms inte vara en kommunal angelägenhet att säkerställa uppställningsplatser utan en fråga för verksamhetsutövarna eller fastighetsägarna. Framtida bygganvisningar kan nämna detta men det kan även styras genom lokala trafikföreskrifter.

Lantmäteriet

I yttrandet har följande angetts:

1. Rubriken "Fastighetsreglering" på sid. 46 bör ändras till förslagsvis "Fastighetsbildning" eftersom den fastighetsbildning som behövs vid genomförandet av kommande detaljplaner kan komma att ske via andra fastighetsbildningsåtgärder än fastighetsreglering.

Kommentar: Planprogrammet ändras så att rubriken fastighetsreglering ändras till fastighetsbildning.

2. Under rubriken "Fastighetskonsekvenser" på sid. 75 kan kommunen med fördel beskriva konsekvenserna av att befintlig bostadsfastighet samt kolonilottsområdet planläggs som industri.

Kommentar: Planprogrammet kompletteras med en beskrivning av konsekvenserna för den befintliga bebyggelsen inom programområdet.

Sveriges Geotekniska Institut (SGI)

I yttrandet har följande angetts:

1. Om en första bedömning av markens lämplighet inte klart och entydigt utesluter geotekniska risker ska en detaljerad stabilitetsutredning genomföras. Stabilitetsförhållandena ska klarläggas med lägst detaljerad utredningsnivå enligt IEG Rapport 4:2010 alternativt IEG Rapport 6:2008. Vidare ska alla tillkommande laster (byggnader, uppfyllnader, trafiklast, avschaktningar med mera), som planen medger kontrolleras i den geotekniska utredningen. Observera att även stabilitetspåverkan från skyddsåtgärder så som vallar, dagvattendammar, diken med mera behöver ingå i utredningen.

Kommentar: Om det bedöms vara nödvändigt kommer markens stabilitet undersökas utifrån kommande detaljplanearbetes föreslagna markanvändning.

2. SGI konstaterar att den genomförda utredningen är mycket översiktlig och enbart genomförs på delar av planområdet. SGI delar dock kommunens bedömning om att inga kända geotekniska risker föreligger. Planbeskrivningen bör dock kompletteras med kommunens bedömning av om angrän-

sande områden kan komma att påverka eller påverkas av planens genomförs.

Kommentar: Se kommentar till synpunkt 10 av länsstyrelsens yttrande.

3. SGI rekommenderar att det av programmet framgår att det i kommande detaljplaner ska göras en ny bedömning av stabilitet utifrån planerad markanvändning. Notera att planerade anläggningar som exempelvis slänter, terrassering samt skydd mot översvämningar kan innebära att de geotekniska riskfrågorna behöver utredas ytterligare i kommande detaljplaner.

Kommentar: Planprogrammet kompletteras med ett ställningstagande om att ny bedömning av stabilitet utifrån planerad markanvändning ska göras vid detaljplanläggning.

Västtrafik

I yttrandet har följande angetts:

1. Det finns svårigheter med att kollektivtrafikförsörja området på ett attraktivt sätt. Det finns idag kollektivtrafik utmed väg 2841 mellan Torbjörntorp och väg 184, men det skulle inte vara möjligt att med de linjerna trafikera industriområdet utifrån planprogrammets förslag på väginfrastruktur. Det skulle också innebära att de resande med linjerna, som idag i huvudsak har andra målpunkter än planprogrammets område såsom skulle få en försämring. Möjligtvis kan en alternativ linjesträckning för kollektivtrafiken mellan Torbjörntorp och Falköpings resecentrum vara aktuellt om det ges möjlighet för en anslutning till väg 46 norra änden. Eventuell framtida utveckling öster om riksväg 46 påverkar också linjesträckning för kollektivtrafiken.

Kommentar: Utifrån det befintliga gatunätets utformning och områdets förutsättningar mellan Västra Stambanan och riksväg 46 är en annan utformning av gatustrukturen som förenklar för kollektivtrafiken ytterligare svår att utforma. Förslaget till planprogram innehåller ställningstagande om att en anslutning till riksväg 46 bör möjliggöras för räddningsfordon. Det utesluter inte möjligheten att skapa anslutning även för övrig trafik. Möjligheten till anslutning till riksväg 46 avgörs i samråd med Trafikverket. Eventuell utveckling av logistikområdet öster om riksväg 46 är något som kommer hanteras i en aktualisering av kommunens översiktsplan.

2. En förlängning av dagens tätortslinjer har också diskuterats, men det skulle då få ske på bekostnad av trafikering/tillgänglighet för Fåraberget eftersom det saknas lämplig infrastruktur som möjliggör gena, attraktiva resor med kollektivtrafik för att binda ihop de båda områdena.

Kommentar: Dialogen med Västtrafik angående Falköpings utveckling och kollektivtrafiklösningar kommer fortgå.

3. Det är bra att den gatuinфраstruktur som byggs ger utrymme för framtida kollektivtrafik och den kan möjligen även behövas reserveras plats för vänyda för eventuell framtida linje inom området.

Kommentar: Planprogrammet kompletteras med ställningstagande om att vändzon för kollektivtrafik bör möjliggöras inom allmän plats med användningen gata.

Miljönämnden Östra Skaraborg

I yttrandet har följande angetts:

1. Det finns inga kända förorenade områden inom programområdet och de potentiellt förorenade områdena i EBH-stödet redovisas på ett bra sätt. Det kan finnas naturligt förhöjda halter av bland annat arsenik inom programområdet. Rödfyr är en restprodukt från förbränning av alunskiffer. Det finns inga kända förekomster av rödfyr inom programområdet, men det går inte helt att utesluta. Det kan finnas en risk för föroreningar från bekämpningsmedel som DDT, och dess nedbrytningsprodukter i äldre koloniområden. Inför planläggning av platsen för det befintliga koloniområdet bör detta undersökas.

Kommentar: Eventuell förekomst av rödfyr bedöms kunna hanteras vid ett genomförande. Enligt flygfoton daterade 1975 fanns inte koloniområdet på platsen och Falköpings kommuns kommunstyrelse beslutade 1981-06-24 § 264 att anlägga koloniområdet. Eftersom användningen av DDT förbjöds i Sverige 1969 bedöms användning av DDT som mindre trolig inom området. Planprogrammet kompletteras med historisk information om koloniområdet och eventuell användning av DDT.

2. Verksamheter som omfattas av bestämmelser om tillstånds- eller anmälningsplikt enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) behöver förtydligas i programhandlingarna. Tillstånd söks antingen från mark- och miljödomstolen (A-anläggningar) eller länsstyrelsens miljöprövningsdelegation (B-anläggningar). Anmälningspliktiga verksamheter (C-anläggningar) ska anmälas till miljönämnden. I prövningen av ansökan eller anmälan bedöms bland annat verksamheternas omgivningspåverkan som buller eller utsläpp till luft och vatten. Det finns möjlighet att sätta upp nödvändiga villkor för att minska en verksamhets omgivningspåverkan.

Kommentar: Planprogrammet och miljökonsekvensbeskrivningen förtydligas med information om verksamhetens tillstånds- eller anmälningsplikt.

3. Miljönämnden delar bedömningen att provtagning av dagvatten kan vara en lämplig uppföljning, men det är verksamhetsutövaren eller verksamhetsutövarna som ansvarar för att genomföra den.

Kommentar: Det är fastighetsägaren som ansvarar för rening av dagvatten från fastigheten innan det når det kommunala dagvattennätet. Huvudmannen ansvarar för att undersöka eventuella föroreningar i dagvattennätet och att därefter spåra och ålägga fastigheten som förorenar att undersöka och sanera. Vattenvårdsförbunden genomför provtagningar i recipienten på huvudmannens bekostnad. Planprogrammet ändras så att ansvarsfördelningen för rening av dagvatten framgår.

4. Miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras med en sammanfattning av de överväganden som har gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes enligt 6 kap. 11 § punkt 6 miljöbalken (1998:808).

Kommentar: En huvudsaklig sammanfattning finns i kapitel 6 av miljökonsekvensbeskrivningen och skälen till de gjorda valen finns beskrivet för respektive miljöaspekt i kapitel 5.

Tidaholms kommun

I yttrandet har följande angetts:

1. Tidaholms kommun ser positivt på en fortsatt utveckling av Marjarps industriområde i syfte att säkerställa hållbara transporter i framtiden. Utveckling av Tidaholms näringsliv är generellt beroende av utveckling i närliggande kommuner och specifikt finns betydande potentialer att samverka med Skaraborg Logistic Center. En fortsatt utveckling av en logistikpark mindre än 30 minuters restid från Tidaholm är och kan bli en stor konkurrensfördel i frågan om att attrahera framtidens arbetsgivare. Tidaholms kommun har utpekat i sin översiktsplan omfattade områden för industriell utveckling, dessa områden kan på ett bra sätt kopplas ihop med Marjarp. Det finns planer och finansiella stöd godkända för åtgärder kopplat till elektrifiering av tunga transporter i anslutning till dessa områden vilket ytterligare kan ge konkurrenskraftiga och hållbara lösningar för framtiden.

Kommentar: Falköpings kommun delar Tidaholms kommuns perspektiv på den fortsatta utvecklingen av Marjarps logistikområde och kopplingen till hållbara transporter. Skaraborgs Logistic Center ett av Skaraborgs tre utpekade fokusområden vad gäller framtida tillväxtpotentialer. Skaraborgs Logistic Center marknadsförs på en internationell och nationell marknad och intresset för etablering på området är stort. I den stora industriella utvecklingen och omställning Skaraborg står inför utgör Skaraborgs Logistic Center en hörnsten och samverkan kring hållbara transportlösningar kommer i framtiden bli allt viktigare. En regional nod för intermodala järnvägslösningar är en stark konkurrensfaktor för det regionala näringslivet. Det kommer bibehålla arbetstillfällena och även ge möjlighet till nyetableringar av företag i området.

Vattenfall Eldistribution AB

I yttrandet har följande angetts:

1. Vattenfall Eldistribution har elnätanläggningar med beteckningen regionalt elnät med en spänningsnivå på 145 kV bestående av 145 kV luftledningar inom programområdet. Tillstånd för ledningen erhålls genom linjekoncession hos Energimarknadsinspektionen. Vid detaljplaneläggning ska mark för luftledningen reserveras för luftburna ledningar med bestämmelsen 1. Området med bestämmelsen ska uppgå till minst 40 meter plus avståndet mellan lednings yttre faser. Byggnader ska uppföras minst 20 meter från närmaste anläggningsdel på grund av elsäkerhetsrisken men även för att säkerställa möjlighet till underhåll. Därtill ska försiktighetsprincipen för frågan kring elektriska och magnetiska fält tillämpas. Bebyggelse där människor stadigvarande kan antas vistas ska inte uppföras närmare än 50 meter från lednings närmaste del.

Kommentar: Planprogrammet innehåller ställningstagande som anger att erforderliga bestämmelser ska föreslås där kraftledningar passerar genom kvartersmarken. Bestämmelserna som avses är sådana som framgår av yttrandet. Planprogrammet förtydligas med information om vilka typer av bestämmelser som kan vara aktuella.

2. Flytt eller förändring av befintliga regionnätledningar kan innebära att ny linjekoncession måste sökas vilket är en omfattande process som tar flera år att genomföra med hög osäkerhet. Arbetet med flytt, förändring eller annan ombyggnad av befintliga elnätanläggningar tillhörande Vattenfall Eldistri-

bution, bekostas av, om inget annat avtalats, den som initierar en eventuell flytt, förändring eller ombyggnad.

Kommentar: Flytt eller förändring av det befintliga regionnätledningarna är inte aktuellt varför detta inte beskrivs i planprogrammet.

3. För alla detaljer och anläggningar som placeras invid Vattenfall Eldistributions elnätanläggningar gäller att dessa skall placeras så att drift- och underhållsarbeten för elnätanläggning inte försvåras. Schaktning och sprängning får inte ske i närheten av Vattenfall Eldistributions elnätanläggningar utan att man i god tid inhämtat ledningsägarens medgivande. Hänsyn ska tas till försiktighetsprincipen som ingår i de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken avseende att verksamheter eller åtgärder inte medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Upplag av materiel får inte finnas i ledningsgata. En luftledning skall vara framdragen på betryggande avstånd från upplag med brännbart material och områden med explosionsrisk. För aktuella avstånd se Elsäkerhetsverkets föreskrifter ”Ledning vid upplag av brandfarlig & explosiv vara”.

Kommentar: Planprogrammet kompletteras med information om förhållningsregler för åtgärder vid regionnätledningar.

TeliaSonera Skanova Access

I yttrandet har följande angetts:

Skanova har markförlagda ledningar i området och önskar så långt som möjligt bibehålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärderna även bekostar den.

Kommentar: Dialog angående eventuell flytt av ledningar bör fortsätta vid detaljplanläggning när markanvändningen är mer exakt. Planprogrammet kompletteras med information om Skanovas ledningar inom området samt ställningstagande angående hantering av markförlagda ledningar vid detaljplanläggning.

Ellevio AB

Ingen erinran

Privatperson 1

I yttrandet har följande angetts:

1. Enligt planprogrammet har det inte observerats några djur inom ett område norr om den öst-västliga brukningsvägen i programområdet norra del. Inom detta område finns ett aktivt djurliv bestående av bland annat mindre vattensalamander, grodor, hermeliner, rådjur, tranor, häger och älgar. Älgar har ett vandringsstråk som går igenom programområdets norra del från Västra Stambanan över riksväg 46. Djurlivet kommer påverkas negativt vid ett genomförande av planprogrammet.

Kommentar: Ett genomförande av planprogrammet kommer innebära vissa negativa effekter för växt och djurlivet men vissa områden kommer även skyddas från exploatering och det kommer krävas kompensationsåtgärder i enlighet med lagstiftning som skyddar dessa arter och miljöer. Planprogrammet föreslår ett antal ställningstagande vad gäller växt- och djurlivet. Biotoper där växt- och djurarter som omfattas av artskyddsförordningen identifierats ska så långt som möjligt skyddas.

das från exploatering. Påverkan på biotoper som omfattas av det generella biotopskyddet bör kompenseras enligt förslag framtagna utifrån genomförd naturvärdesinventering. Områden med höga naturvärden (värdeklass 2) ska i huvudsak planläggas som naturmark. En sammanhängande struktur mellan grönområden bör eftersträvas vid detaljplanläggning. Ekosystemtjänster ska beaktas och grönytefaktor ska beräknas. Sammanlagt har dessa ställningstaganden bedömts innebära att naturvärden beaktas i en rimlig utsträckning vid detaljplanläggning så att betydande negativa effekter för växt- och djurlivet kan undvikas vid ett genomförande.

2. Vi påverkas redan i dag av ljud och ljus från den befintliga terminalen. Det hörs bland annat höga smällar av containern, backningsljud och ljud från maskiner. Dessa ljud kan höras när som helst på dygnet. En utbyggnad av industriområdet kommer att drabba oss som bor norr om området kraftigt med mer ljud och ljus. Vi kräver att en ljud- och ljus barriär uppförs längs programområdet norra avgränsning på båda sidor om Västra Stambanan. Barriären ska bestå av en jordvall av schaktmassorna som skydd mot ljudet samt att en 20 meter bred blandskogsremsa bakom jordvallen som skydd för ljuset. Detta skulle även innebära ett högre djur- och naturvärde. Jag vill att detta ska dokumenteras i planprogrammet och påbörjas så fort som möjligt för att trädgränsen ska vara etablerad innan utbyggnad av industriområdet.

Kommentar: Enligt genomförd bullerutredning riskerar inte riktvärden för ekvivalenta ljudnivåer överskridas vid bostäder men riktvärden för maximala ljudnivåer riskerar att överskridas nattetid vid ett bostadshus sydväst om programområdet. Vid övriga bostadshus i programområdets närhet överskrids inte riktvärden

Planprogrammets ställningstagande gällande buller ändras till att bullerskyddande åtgärder ska säkerställas i detaljplan antingen genom reglering av byggnader inom kvartersmark eller uppförande av skydd inom allmän plats. Vid detaljplanering säkerställs att tillräckliga åtgärder genomförs för att riktvärden för buller inte överskrids.

Se även kommentar till synpunkt nummer 2 av Länsstyrelsens yttrande. Ljusordningar kan vara bygglovspliktiga och får därför inte uppföras utan bygglov, annars ska tillsyn genomföras enligt plan- och bygglagen. Vid lovansökan kan krav ställas på avskärmning om det bedöms nödvändigt. Miljösamverkan östra Skaraborg kan också genomföra tillsyn enligt miljöbalken för att säkerställa att belysningen inte medför olägenhet för människors hälsa. Med olägenhet för människors hälsa avses störningar som enligt medicinsk- eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

3. Era uppgifter om vattendrag till natura 2000-området är felaktiga. Det finns ett till vattendrag som saknas både i text och på kartan. Detta vattendrag är ett tillflöde till natura 2000-området. Vattendraget ligger norr om den brukningsväg som går igenom den norra delen av programområdet i öst-västlig riktning. Hur undviker man att detta vattenflöde blir påverkat?

Kommentar: Planprogrammet kompletteras med beskrivning av vattendraget. För att undvika att dagvatten från verksamheterna hamnar i detta vattendrag och därigenom påverkar Natura-2000 området norr om programområdet har ett ställningstagande föreslagits som fastslår att programområdets östra sida ska dräneras till det dike som inte passerar igenom Natura 2000-området. Det innebär att dagvattennet inte kan släppas till diket som passerar igenom Natura 2000-området. Ställ-

ningstagandena i planprogrammet ska följas vid detaljplaneläggning av området och först då kan det fastställas exakt hur ställningstagandet ska efterlevas.

Falbygdens hästsportsförening & Privatperson 2 - 5

I yttrandet har följande angetts:

1. Syftet med planprogrammet är positivt. Hållbara transportlösningar är en avgörande faktor för konkurrenskraften hos Skaraborgs företag, vilket i förlängningen är avgörande för att upprätthålla välfärd. Vi har inga synpunkter på planprogrammets intentioner för planområdet. Dock delar vi inte slutsatser och syften med delar av kapitel 6 framtidsvision 2050 i planprogrammet. Vi yrkar på att kapitlet tas bort i sin helhet ur programbeskrivningen eftersom en fortsatt utveckling västerut utöver planprogrammet skulle påverka Falköpings hästnäring påtagligt. Troligen skulle verksamheten vid ridskolan behöva flyttas eller påtagligt anpassas.

Hästnäringen riskerar att beskrivas som en fritidssysselsättning och därmed inte prioriteras framför etablering av mer klassiska etableringar men hästnäringen har en större potential än enbart som fritidsverksamhet som kan kopplas till besöksnäring, vården samt livsmedelsproduktionen.

En utveckling västerut enligt visionskapitlet bör innefatta en omfattande investering främst för att överbrygga vägen till Torbjörntorp. Hela syftet med lokaliseringen av verksamheter antas vara för att den ska vara spårbunden annars bör de kunna placeras på annan plats. En utveckling västerut riskerar också att innebära betydande investeringar i anpassning eller flytt av ridskolan. Att peka ut visionsbilder som på förhand inte ser en rationellt ekonomisk potential i ser vi som onödigt, kostnaderna kan överväga synergierna.

En fortsatt utveckling av Marjarp utöver det som pekas ut i planområdet kräver rent generellt att Västra Stambanan har kapacitet. Den nyligen redovisade nationella planen innehöll inte nödvändiga satsningar på spårkapacitet närmare Göteborg som krävs fram till 2033. Därmed är det möjliga utmanande att peka ut ytterligare framtidsvisioner i tre väderstreck till år 2050. Det är inte orimligt med de beskederna att ta bort visionen västerut.

Utveckling västerut är dessutom i motsats till Översiktsplan 2017-2030 där området är markerat med tätort medan övriga väderstreck inte har en sådan markanvändning. Därmed stämmer inte bedömningen i kungörelsen att planprogrammet är förenligt med intentionerna i kommunens översiktsplan.

Kommentar: Kapitel 6 i planprogrammet syftar till att beskriva möjliga inriktningar för utveckling av Marjarps logistikområde utöver planprogrammets omfattning. Därmed bör det inte heller tolkas som en del av övriga delar av planprogrammet och dess ställningstaganden. Det innebär att endast möjligheterna beskrivs och dessa beskrivningar kan användas som underlag för framtida översiktlig planering. Alltså kan dessa beskrivningar vara ett av flera underlag som behöver beaktas vid ett arbete med aktualisering av översiktsplanen. Det framgår av beskrivningarna av alternativen att utvecklingen österut bedöms inneha störst utvecklingspotential. Det bör tolkas som att det utvecklingsalternativet är första alternativet.

Etableringar inom Marjarps logistikområde är inte nödvändigtvis direkt spårbunden utan kan även bestå av verksamheter som gynnas av närheten till Västra stam-

banan och terminalerna. På så sätt kan transporter kortas ned och göras mer hållbara.

Planering av markens användning är en kommunal angelägenhet och översiktlig planering är ett viktigt verktyg för att säkerställa långsiktighet och förmedla kommunens intentioner över längre perspektiv. Planeringen behöver givetvis beakta förhållanden i omvärlden men utgår också utifrån möjlig och lämplig framtida användning av marken.

Privatperson 6 & 7

I yttrandet har följande angetts:

1. Idag är det cirka 600 meter mellan bostaden och nuvarande område, en utveckling enligt planprogrammet kommer innebära att avståndet minskas till 250 meter. Det kommer innebära stor negativ inverkan på vår boendemiljö. Idag lyser belysningen vid terminalerna mycket skarpt under dygnets alla mörka timmar. Denna störning kommer bli värre när avståndet till området minskar. Hur löser man det?

Kommentar: Se kommentar till synpunkt 2 tillhörande yttrande av privatperson 1.

2. Bullret från verksamheterna är inte direkt störande idag men kommer självklart bli ett större problem då avståndet halveras. Hur löser man det?

Kommentar: Se kommentar till synpunkt nummer 2 av Länsstyrelsens yttrande.

3. I det tänka planprogrammet ska dagvatten släppas i bäcken som mynnar ut i Slafsan. Den bäcken rinner utmed vår tomt och den blir redan idag översvämmad vid kraftigt regn, ett problem som kommer bli värre med större hårdgjorda ytor som inte tar emot vatten. Hur eliminerar man risken?

Kommentar: Planprogrammets syfte är bland annat att vara vägledande i kommande detaljplanering av området gällande exempelvis dagvattenhantering. Detta har lyfts fram specifikt eftersom det är en fråga som behöver hanteras på övergripande nivå och inte i varje enskild detaljplan. Planläggning av mark får inte negativt påverka miljö kvalitetsnormer för Slafsan eller Hornborgasjön. Likaså får inte människors hälsa och säkerhet riskeras genom exempelvis översvämmningar. Eventuella skador på andra naturvärden får inte heller vara oproportionerliga. För att uppnå en god dagvattenhantering som inte medför oproportionerliga negativa effekter har ställningstaganden rörande dagvattenhantering föreslagits som innebär att dagvatten så långt som möjligt bör hanteras i öppna diken samt att det ska fördröjas och renas innan det lämnar programområdet. Men viss fördröjning och rening ska också ske inom fastigheterna där verksamheterna kan etableras. Vid detaljplaneläggning inom programområdet ska dessa ställningstaganden beaktas och säkerställas, först då fastslås en specifik lösning.

4. Vatten som idag rinner i bäcken som passerar tomten ska vara rent, där fanns förra året både fisk och kräftor. Under vintern förändrades vattnet som kommer vid regn eller snösmältning till en brun gegga som medförde att bäcken slammar igen. Det växer i stor sett bara grönalger och förekommer en massa slam. Detta har påtalats för både Falköpings kommun och Miljösamverkan Östra Skaraborg och bör inte vara ok. Detta problem kommer troligen öka med mer hårdgjord yta och ökad fordonstrafik i området med eventuella utsläpp som det förorsakar. Vad görs åt detta?

Kommentar: I enlighet med kommentar till synpunkt 3 innehåller planprogrammet ställningstaganden som avser att säkerställa att dagvatten ska fördröjas och renas innan det lämnar programområdet. Det bedöms innebära att vattnet i diket som passerar tomten blir renare och har ett stadigare flöde efter ett genomförande. Avsikten är alltså att utifrån ett helhetsperspektiv vad gäller bland annat dagvattenhantering förbättra situationen.

5. Troligen kommer försäljningsvärdet av fastigheten att minska kraftigt då vi går från lantlig idyll till industrinära miljö. Kompensation?

Kommentar: Redan i översiktsplanen angavs en utveckling av Marjarps logistikområde, vilket har preciserats i föreslaget planprogram. Det är därmed inte orimligt att en utveckling kan förväntas. Det är inte möjligt att uppskatta, bedöma eller beräkna en förändring av fastighetsvärdet som en följd av ett genomförande av planprogrammet och därmed är det inte möjligt att med någon form av kompensationslösning. Kommunen kan endast betala ut ersättning till en privatperson om det finns stöd i lagen. I detta fall regleras rätt till ersättning för minskning av fastighetsvärde av 14 kap. plan- och bygglagen. Av bestämmelserna framgår inte att kommunen kan betala ut någon ersättning i ett sådant fall. I all planläggning enligt plan- och bygglagen ska avvägning göras mellan enskilda och allmänna intressen. En negativ påverkan på ett enskilt intresse får inte vara orimlig i jämförelse med nyttan av planen. I detta fall bedöms de allmänna intressen som gynnas av planprogrammet vara starka. Dessa allmänna intressen bedöms vara att tillgodose riksentresse för kommunikationer Falköpings kombiterminaler och depåer, minskade koldioxidutsläpp, bidragande till uppfyllelse av miljö- och klimatmål samt tillskapandet av arbetstillfällen.

6. För att minska insyn och påverkan från utvecklingen av Marjarps industriområde föreslås att en jordvall placeras så långt norrut som möjligt, att en skogsridå bestående av blandlövsskog planteras bakom jordvallen samt att en damm anläggs som balanserar och renar vattenflödet och är positivt för djurlivet.

Kommentar: Se kommentar till synpunkt nummer 2 av länsstyrelsens yttrande angående buller samt kommentar till synpunkt nummer 2 i yttrandet av privatperson 1 angående insyn och störande ljus. Planprogrammet innehåller, som tidigare beskrivet, ställningstaganden angående dagvattenhantering som bedöms innebära att dagvatten som lämnar programområdet kommer fördröjas och renas. Vid detaljplanläggning inom programområdet ska dessa ställningstaganden beaktas och säkerställas, först då fastslås en specifik lösning.

Privatperson 8 & 9

I yttrandet har följande angetts:

1. Planprogrammets avgränsning förhåller sig inte till avgränsningen av framtida verksamhetsområde i Översiktsplan 2017-2030.

Kommentar: Se kommentar till synpunkt nummer 1 av Länsstyrelsens yttrande.

2. Planprogrammets område föreslås ändras genom att huvudsakligen exkludera åkermarken norr om den öst-västra brukningsvägen. Det skulle även kunna innebära att jordbruksmark inte behöver planläggas som naturmark. Planprogrammet skulle därutöver få en mer naturlig avgränsning jämfört med föreslagen avgränsning.

Kommentar: Denna föreslagna förändring av planprogrammets utbredning bedöms innebära en betydlig minskning av planprogrammets vilket skulle innebära minskade möjligheter till ett effektivt utnyttjande av terminalerna. Markanvändningen fastslås först vid detaljplaneläggning och då avgörs också vilka delar av planprogrammet som kommer planläggas och ifall några delar inte planläggs.

3. Redan idag påverkas personerna av ljud från befintliga terminaler bestående av smällar från containrar, backningsljud och andra ljud från maskiner. Dessa ljud kan uppfattas när som helst på dygnet. En utbyggnad av industriområdet kommer drabba oss som bor norr om området kraftigt med mer ljud och ljus. Vi kräver att en barriär mot ljud och ljus konstrueras. Det skulle bestå av en jordvall av schaktmassor mot ljudet och en 20 meter bred blandskogsplantering bakom jordvallen mot ljuset. Det skulle även innebära ett högre djur- och naturvärde. Denna åtgärd ska dokumenteras i planprogrammet och påbörjas så fort som möjligt för att säkerställa att trädgränsen är etablerad innan utbyggnad av industriområdet.

Kommentar: Se kommentar till synpunkt 2 från privatperson 1.

4. För att inte katastrofalt försämra de få promenadstråk och ridstråken som finns i området borde ett promenad/ridstråk från den gårdesväg som behålls ut till gårdet i nordöst anläggas.

Kommentar: Programförslaget innehåller ställningstaganden angående gång- och cykelvägar som kan användas även för rekreation, dock inte ridning. Naturområden bör också där så är möjligt anpassas för besökare. Specifika stråk som är lämpade för både promenader och ridning föreslås dock inte eftersom det fortsatt bedöms finnas vägar där ridning kan förekomma.

5. Det finns ett aktivt djurliv på åkern norr om brukningsvägen som går i östvästlig riktning närmast väg 46. Ålgarnas vandringsstråk mellan Mösseberg och Åsle går över detta område i riktning mot sydost.

Kommentar: Se kommentar till synpunkt 1 från privatperson 1.

Privatperson 10 & 11

I yttrandet har följande angetts:

1. Åtgärder mot störande ljud och ljus från industriområdet behöver göras i så tidigt skede som möjligt. Förslagsvis genom bredare plantering av träd och en jordvall utmed den norra sidan av området.

Kommentar: Se kommentar till synpunkt 2 från privatperson 1 samt kommentar till synpunkt nummer 2 av länsstyrelsens yttrande.

2. Det förekommer störande varnande ljud från tunga lastfordon inom området. Det finns andra system för detta som inte låter lika mycket.

Kommentar: Specifikt vilka system som används för varnande ljud av fordonen inom programområdet eller befintliga verksamheter är inte något som kan styras i planeringsprocessen.

3. Höjden på byggnader som placeras utmed Skövdevägen bör begränsas och högre byggnader bör placeras närmare Västra stambanan.

Kommentar: En specifik höjd på byggnader inom olika delar av programområdet har inte föreslagits, det ställningstagande angående höjd som är applicerbart utmed Skövdevägen är att byggnadernas höjd ska regleras genom en höjd över nollplanet. Därutöver kräver Trafikverket generellt en bebyggelsefri zon om 40 meter längs med bland annat riksvägar. Inom programområdet finns ett antal fornlämningar synliga ovan mark längs delar av Skövdevägen som föreslås bevaras vilket innebär att byggnader placeras längre från vägen i den sträckan. I de norra delarna av programområdet föreslås också att byggnader ska vara lägre än i övriga delar.

4. Känner en oro över negativ påverkan på fastighetsvärde vid ett genomförande av planprogrammet. Förhoppningen är att Falköpings kommun gör alla åtgärder för att bevara värdet på fastigheten och det lantliga läge som de värdesätter högt.

Kommentar: Det är omöjligt att avgöra ifall ett genomförande av planprogrammet innebär en negativ påverkan på fastighetsvärdet. En utökning av Marjarps logistikområde ingick i befintlig översiktsplan och är därmed rimlig att förvänta sig. Fastighetens placering nära Falköping bedöms också innebära att större förändringar bör vara att förvänta än fastigheter längre från tätorter. I all planläggning enligt plan- och bygglagen ska avvägning göras mellan enskilda och allmänna intressen. En negativ påverkan på ett enskilt intresse får inte vara orimlig i jämförelse med nyttan av planen. I detta fall bedöms de allmänna intressen som gynnas av planprogrammet vara starka. Dessa allmänna intressen bedöms vara att tillgodose riksintresse för kommunikationer Falköpings kombiterminaler och depåer, minskade koldioxidutsläpp, bidragande till uppfyllelse av miljö- och klimatmål samt tillskapandet av arbetstillfällen.

Sammanfattande bedömning

Efter samrådet har följande förändringar skett i planprogrammet.

- *Programmets syfte och inriktning har justerats så att fokus är logistik- och depåverksamhet vilket innebär att andra sorters industrier har exkluderats.*
- *Programmet har reviderats så att kopplingen mellan dess genomförande och riksintresse för kommunikationer Falköpings kombiterminaler och depåer förtydligats.*
- *Programmet har reviderats så att det framgår tydligt att riksintresse för kommunikationer Falköpings kombiterminaler och depåer bedöms väga tyngre än riksintresse för kulturmiljövården inom programområdet.*
- *Västra Götalandsregionens utredning Logistiska utmaningar och transportlösningar i Skaraborg har lagts till som underlag.*
- *Västra Götalandsregionens utredning Logistiska utmaningar och transportlösningar i Skaraborg har lagts till som underlag.*
- *Programmet har reviderats vad gäller påverkan på naturvärden i kapitel 3.3 och 3.5*
- *Programmet har reviderats vad gäller ställningstaganden kopplade till kulturmiljö i kapitel 3.9*
- *En bullerutredning har lagts till som underlag och planprogrammets ställningstagande gällande buller ändras till att bullerskyddande åtgärder ska säkerställas i detaljplan antingen genom reglering av byggnader inom kvartersmark eller uppförande av skydd inom allmän plats*
- *Planprogrammet kompletteras med beskrivning av ett nulägesscenario vad gäller buller samt åtgärder som kan genomföras för att säkerställa att riktvärden inte överskrids vid närliggande bostäder*
- *Planprogrammet kompletteras med information om förhållningsregler för åtgärder vid regionnätledning samt information om vilka typer av bestämmelser som kan vara aktuella vid luftledningar.*
- *Planprogrammet kompletteras med information om Skanovas ledningar inom området samt ställningstagande angående hantering av markförlagda ledningar vid detaljplaneläggning.*
- *Planprogrammet kompletteras med förtydligande om vad reglering av byggnaders höjd enligt nollplan innebär.*
- *Planprogrammet med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning förtydligas med ytterligare beskrivning av att avvägning görs mellan riksintresset för kulturmiljö och riksintresset för kommunikationer Falköpings kombiterminaler och depåer.*
- *Planprogrammets beskrivning av tillstånds- och anmälningsplikt för verksamheter korrigeras.*
- *Planprogrammet och miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med illustration med vindros som visar de huvudsakliga vindriktningarna för området.*
- *Planprogrammet kompletteras med beskrivning av hantering av släckvatten efter släckningsarbete.*
- *Planprogrammet kompletteras med en bedömning av programförslaget påverkan på barn samt bedömning utifrån barnkonventionen.*

- *Planprogrammet och miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med beskrivning av slutsatsen från utredningen genomförd av Handelshögskolan i Göteborg angående lämpliga platser för en dryport.*
- *Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med jämförelse av lokalisering av programförslaget i omkringliggande kommuner.*
- *Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med redogörelse för förekomsten av enskilda brunnar och eventuell påverkan på dem.*
- *Planprogrammet kompletteras med en illustration som visar möjlig framtida gång- och cykelbana genom området.*
- *Planprogrammet ändras så att rubriken fastighetsreglering ändras till fastighetsbildning.*
- *Planprogrammet kompletteras med en beskrivning av konsekvenserna för den befintliga bebyggelsen inom programområdet.*
- *Planprogrammet kompletteras med ett ställningstagande om att ny bedömning av stabilitet utifrån planerad markanvändning ska göras vid detaljplaneläggning.*
- *Programbeskrivningen kompletteras med en bedömning av om angränsande områden kan komma att påverka eller påverkas av ett genomförande av planprogrammet.*
- *Planprogrammet kompletteras med historisk information om koloniområdet och eventuell användning av DDT.*
- *Planprogrammet ändras så att ansvarsfördelningen för rening av dagvatten framgår.*

Bilagor

Samtliga inkomna yttranden.

Stadsbyggnadsavdelningen